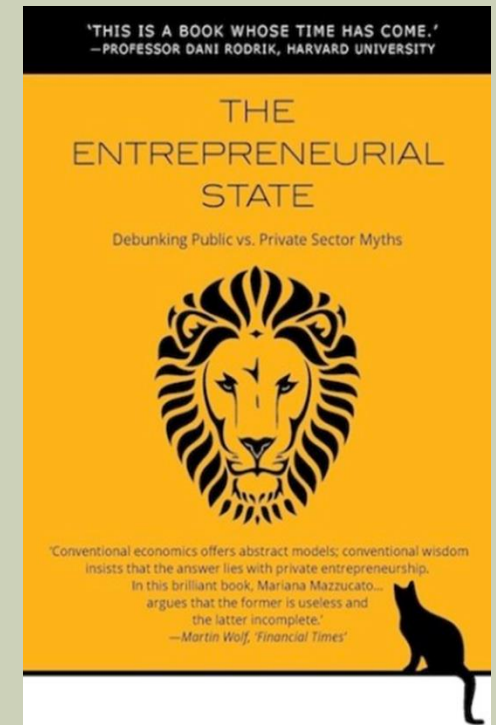

АКАДЕМИЧЕН ФОРУМ „ИКОНОМИКА“
“АЛТЕРНАТИВИ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ ПРЕЗ ХХІ ВЕК: ТЕОРИИ,
ПОЛИТИКИ, РЕШЕНИЯ”
ТЕМАТИЧНО НАПРАВЛЕНИЕ: ИКОНОМИЧЕСКАТА ТЕОРИЯ В ТЪРСЕНЕ НА НОВИ
ПАРАДИГМИ
30 СЕПТЕМВРИ – 2 ОКТОМВРИ 2015 Г.

**НОВАТА ИКОНОМИЧЕСКА КОНЦЕПЦИЯ
ЗА ИНТЕЛИГЕНТНА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ
НА ФОРЕ И КОНЦЕПЦИЯТА ЗА
ИНОВАТИВНОСТ НА НАЦИОНАЛНАТА
ИКОНОМИКА: ОБЩО И СПЕЦИФИЧНО**

© Росица
Чобанова
Институт за
икономически
изследвания -
БАН

ТЕОРЕТИЧНА ПОТРЕБНОСТ ОТ НОВА КОНЦЕПЦИЯ
IN 2014 PROFESSOR MAZZUCATO WAS AWARDED THE NEW
STATESMAN SPERI PRIZE IN POLITICAL ECONOMY FOR HER WORK
ON SMART GROWTH AND THE ENTREPRENEURIAL STATE.

**"SMART SPECIALISATION: OPPORTUNITIES AND CHALLENGES FOR REGIONAL INNOVATION POLICY" BY DOMINIQUE FORAY,
ROUTLEDGE, 2015**

ПРИЛОЖЕНИЯ НА НОВАТА КОНЦЕПЦИЯ

- “ Prof. Foray presents his concept of Smart Specialisation at the Committee of Regional Development at the EU Parliament on April 22nd, 2013“

<https://www.youtube.com/watch?v=p4cs19hArBc>

- EU BUDGET FOCUSED ON RESULTS 23.9.2015

<https://scic.ec.europa.eu/streaming/budget-focused-on-results>

ПРАКТИЧЕСКА ПОТРЕБНОСТ ОТ НОВА КОНЦЕПЦИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ИКОНОМИКА

- Иновационната стратегия за интелигентна специализация е задължително условие за финансиране от ЕСИФ
- Регламент 1303/2013 за новия програмен период 2014-2020
- Отнася се до финансовите средства от ЕСИФ в сферата на тематична цел 1: „Засилване на НИД, технологичното развитие и иновациите“ на общата стратегическа рамка

КОНЦЕПЦИЯ 1: ЗА ИНТЕЛИГЕНТНА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ - ФОРЕ

Форе Д., „Интелигентната специализация – възможности и предизвикателства за регионалната иновация“ 2015 г.:

Цел: да отговори на въпроса : От кои дейности един район би спечелил и следва да се специализира в областта на НИРД и иновациите?

- - Районите не могат да направят всичко в областта на STI, така че те трябва да се съсредоточат върху определени област.
- - Те трябва да се съсредоточат чрез разработване на отличителни и оригинални области на специализация (не имитирайки един от друг).
- Това са области, където иновативните проекти ще допълнят другите производствени активи на района.

ИНТЕЛИГЕНТНА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ

Отнася се до

- политиката и е процес на избор и приоритизиране на области, където да се развият клъстери от дейности;
- определяне на приоритети, избор на приоритети, на области, което е винаги рисковата дейност в политиката.

При Форте тази политика е политика на предприемачите.

Обикновено при определяне на приоритети бизнес стратегиите са насочени към минимизиране на риска .

Интелигентната специализация по Форте подсказва друга стратегия:

- да се позволи на предприемачите да откриват правилните области на бъдещи специализации.
- Тя започва да се осъществява в определен момент на развитие, **когато има ангажираност на бизнеса по места и е постигната известна специализация.**

ИНТЕЛИГЕНТНА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ

- Не е доктрина на планиране, която изисква определен район да се специализира в определен набор от индустрии.
- Тя е подход за провеждане на политика, който отчита дали има специализация и дали от нея районът печели или има очакване да печели от осъществяване на /повече/ научни изследвания и иновации.

ИНТЕЛИГЕНТНА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ

Политиката за интелигентната специализация, според Форе, предполага насърчаването на научните изследвания и иновациите да става чрез приоритизиране и концентрация на ресурсите.

При насърчаване на научните изследвания и иновациите се следват принципите на

- съблюдаване с мнението на предприемачите,
- постепенност,
- включване - всички територии участват като имат шанс при наличие на трансформиращи проекти, които да доведат до реструктуриране на икономиката чрез изследвания и иновации.

При това разбиране се размива границата между т.нар модерни сектори или високи технологии и традиционните сектори. Отчита се, че тази политика има експериментален характер, което означава, че може да бъде и неуспешна. Затова е необходимо да се използват много ясни показатели.

ИНТЕЛИГЕНТНА СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ

- Политиката за интелигентната специализация акцентира върху принципа на приоритетност в не-неутрален маниер (относно технологии, области, определени фирми) и дефинира метода, по който се определят тези приоритети на интервенция на иновационната политика (с.3).
- Целта на интелигентната специализация е да се концентрират ресурси върху тези дейности, които с най-голяма вероятност ще трансформират съществуващите икономически структури чрез научни изследвания и иновации. Такива дейности, ако отговарят на определен набор от критерии, следва да се превърнат във фокус на концентрацията и приоретизацията на ресурсите.
- Политиката за интелигентна специализация има хоризонтален – традиционен и вертикален – нов, аспект. Първият се отнася до – до създаване на условия за иновации и научни изследвания – човешки капитал, развитие на университетите и институциите за интелектуална собственост. Вторият се отнася до формирането на определен набор от приоритетни области и технологии, както и на мрежи от актьори (с.6). Според Форе специализацията означава формиране на нови специфични особености на развитие на база районна концентрация на знание и компетентност.

КОНЦЕПЦИЯ 2: ИНОВАТИВНОСТ НА НАЦИОНАЛНАТА ИКОНОМИКА

- Съвременното икономическо развитие се свързва с националната политика за научни изследвания и иновации.
- Отнася се до случай, който е изключен от условията за осъществяване на концепцията на Форе, която започва да се осъществява в определен момент на развитие, когато има ангажираност по места и е постигната известна специализация.

КОНЦЕПЦИЯ 2: ИНОВАТИВНОСТ НА НАЦИОНАЛНАТА ИКОНОМИКА. ОСНОВЕН ПРОБЛЕМ - ДЕФИНИРАНЕ НА ИНОВАЦИОННАТА ПОЛИТИКА

- Отнася се до обвързване на националната научна и иновационна политика с политиката на социално и икономическо развитие.
- Основен проблем: определяне на иновационната политика на страната:
 - нейната цел,
 - приоритети и
 - критерии за определянето им.
 - Поради доказана невъзможност на бизнес сектора да инициира такава политика, инициативата за формирането ѝ се очаква от сектор държавен и сектор висше образование в научните изследвания.

ЦЕЛ НА ИНОВАЦИОННАТА ПОЛИТИКА

- Целта на провеждане на национална научна и иновационна политика е постигане на целите на развитие на обществото.
- В този смисъл тя е насочена към осигуряване на развитие на държава с конкурентоспособна икономика, осигуряваща условия за пълноценна социална, творческа и професионална реализация на личността чрез интелигентен, устойчив, приобщаващ и териториално балансиран икономически растеж.

ПОДХОДИ ПРИ ДЕФИНИРАНЕ

- Досега - осигуряване на конкурентна среда за създаване, усвояване и използване на нови знания, която от своя страна се счита, че е гаранция за постигане на целите на обществото.
- Днес все повече набира сили и се превръща в определящ за политика на на Европейския съюз нов подход:
- Целта му е националната политика за насърчаване на научните изследвания и иновациите да съдейства за ускоряване на общественно-икономическото развитие като приоритетно се насочи към решаване на специфични за страната най-важни обществени предизвикателства и там съответно концентрира ограничените си ресурси.

ПРИЛАГАНЕ НА ПОДХОДА

- Мобилизират се заинтересованите в намирането на нови решения (както на национално, така и на европейско, както и регионално ниво) по съответни области и сектори.
- Прилагането на този нов подход предполага и формиране на политика за мястото на страната в изследванията и внедряването на нововъзникващи технологии.
- Прилагането на този нов подход при формиране на политиката за насърчаване на научните изследвания и иновации в приоритетни направления изисква съответно разпределение на публичните средства – най-вече от държавния бюджет. Този подход на приоритетност определя използването и на други инструменти на въздействие върху научните изследвания и иновации. В теоретичен план прилагането му има своите основания в национално-базирани и чужди научни изследвания.

КАКВА Е НАУЧНАТА ПОЛИТИКА НА ДЪРЖАВАТА В РАМКИТЕ НА ТАЗИ КОНЦЕПЦИЯ

- **Въпрос 1:** кои научни изследвания да се подкрепят чрез научната политика на държавата
- **Отговор:** всички, които произвеждат ново знание, отговарящо на определени съвременни стандарти.
- **Въпрос 2.** кои от тях да се финансират от държавния бюджет / защото може да е и от други източници -бизнес, нестопански сектор, лично и др., освен това е твърде ограничен/ - труден!!!
- **Отговор:** свързан с дефинирането на държавна политика.

КОИ ДА СА ПРИОРИТЕТНИТЕ НАПРАВЛЕНИЯ ЗА ДЪРЖАВНО ФИНАНСИРАНЕ

- Държавата да финансира научни изследвания, които са:
- - свързани с решаване на важни проблеми пред съвременното общество и неговото развитие, част от които са икономически;
- - допринасящи за индустриалното лидерство на страната в определени области и като част от Европа;
- - водещи до научно превъзходство на Европа - най-вече във фундаменталните изследвания.;
- - наука за и с обществото – вж. Програмата Хоризонт 2020

ОСНОВНИ ПРОБЛЕМИ НА НАУЧНАТА ПОЛИТИКА

- Проблемът е, че като цяло заетите с изследователска работа у нас са твърде малко в сравнение с другите страни. В този смисъл въпросът е с какъв темп да се увеличава броя на изследователите у нас в отделните научни направления, а не къде да се намаляват.
- Увеличение на обема на финансирането на научните изследвания у нас и съответно подобряване на НИРД интензивността, която е на най-ниските равнища в сравнение със страните от ЕС.

ОБЩО МЕЖДУ ДВЕТЕ КОНЦЕПЦИИ

- Прилагането на този подход към България според Форе, определя следните области на интелигентна специализация:
- • Хартнено-целулозно производство, което да се модернизира чрез нанотехнологии.
- • Инженеринг, който чрез нови медицински технологии да води до модернизация и диверсификация.
- • Производство на био-храни, което чрез прилагане на биотехнологии се модернизира.
- • Туризмът, при който се осъществяват фундаментални промени в използваните технологии за развитието му.
- • Нов сектор, високи технологии – нанотехнологии.

ОБЩО МЕЖДУ ДВЕТЕ КОНЦЕПЦИИ

- Цел: ускоряване на икономическо развитие на националните икономики.
- Икономически ресурс – чрез рационално използване на националните ресурси.
- Чрез включване на всички заинтересовани в процеса на съгласуване на избора на приоритети.
- - Приоритети за интелигентна специализация на страната – мобилизиране на държавни ресурси за финансиране и разкриване на пазари за реализация на крайни продукти.

РАЗЛИЧИЕ МЕЖДУ ДВЕТЕ КОНЦЕПЦИИ

- Причина за възникване

1-научна задача, поставена и финансирана за целите на формиране на европейската политика за регионално развитие

2-научна задача, дефинирана от теоретични и практико-приложни изследвания на националната икономика, финансирана от БАН

- Период на стартиране и обявяване на първи резултати

1- 2009 -2012

2-80-те г. на XX в. – 2007 г.

РАЗЛИЧИЕ МЕЖДУ ДВЕТЕ КОНЦЕПЦИИ

- Предварително определяне на приоритети и тяхното апробиране
- 1-Предприемаческо откритие – на основата на Making a sound evaluation of potentials
- Technological and market opportunities
- Supply conditions (local and extra-regional)
- Finance requirement
- International benchmark
- Future value of the structural change
- 2-Научно разработване въз основа на концепция за национално развитие и на тази база съгласуване със заинтересованите и с тенденциите в технологичното развитие

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

Въпрос за дискусия:

При липса на предприемаческа инициатива за радикално обновяване, което да води до реструктуриране на икономиката – какво да се прави?